

Wmo-beleid 2011-2014

VERSTERKEN EN VERBINDEN

Wmo-beleid Veenendaal 2011-2014

Versterken en Verbinden

december 2010

Inhoudsopgave

		Blz.
Introductie	Nieuw Wmo-beleidskader Veenendaal	3
Hoofdstuk 1.	Wet Maatschappelijke Ondersteuning in Veenendaal	5
Hoofdstuk 2.	Wmo-domein 1 Samen leven in buurt en wijk	11
Hoofdstuk 3.	Wmo-domein 2 Opgroeien en opvoeden	15
Hoofdstuk 4.	Wmo-domein 3 Vrijwilligers en mantelzorgers	19
Hoofdstuk 5.	Wmo-domein 4 Bevorderen van zelfredzaamheid van kwetsbare burgers	23
Hoofdstuk 6.	Wmo-domein 5 Opvang en zorg aan zeer kwetsbare burgers	27
Hoofdstuk 7.	Randvoorwaarden	31
Bijlage 1	Uitvoeringsplan Wmo-beleid 2011-2014	

Voor u ligt een nieuw Wmo-beleidskader Veenendaal voor de periode 2011-2014. Dit Wmo-beleidskader bevat de visie van de gemeente Veenendaal op maatschappelijke ondersteuning in Veenendaal en de doelen die we ons voor de komende vier jaar stellen. Het Wmo-beleidskader geeft hiermee invulling aan enkele van de ambities van het college van burgemeester en wethouders, zoals verwoord in het coalitieakkoord 2010-2014. Namelijk:

- staan voor een leefbaar en sociaal Veenendaal, en vergroten van de betrokkenheid en verantwoordelijkheid van inwoners voor hun wijk;
- de kwetsbare mens in de samenleving niet uit het oog verliezen;
- gaan voor behoud van het huidige kwaliteitsniveau van de zorg; én
- voorzieningen op een efficiëntere wijze inzetten.

Het Wmo-beleid sluit aan op de vier nieuwe gemeentelijke programma's Wijkzaken, Jeugd, Veiligheid en Economie.

Leeswijzer

Het Wmo-beleidskader is als volgt opgebouwd:

Hoofdstuk 1 is een algemeen hoofdstuk, met informatie over de Wmo, een terugblik op het Wmo-beleidskader Veenendaal 2007-2010, een toelichting op de wijze waarop het Wmo-beleidskader tot stand is gekomen en de algemene uitgangspunten voor het Wmo-beleid Veenendaal 2011-2014.

Hoofdstukken 2 - 6 gaan over de vijf Wmo-domeinen. Per domein staan we stil bij de inhoud van het domein, onze visie op dit Wmo-domein, en de doelen die we de komende vier jaar willen bereiken. Ook staat ter indicatie het beschikbare budget vermeld.

Hoofdstuk 7 bevat de randvoorwaarden voor het Wmo-beleid: de voortgangsbewaking en evaluatie, de financiën, en het betrekken van inwoners en organisaties bij het beleid.

Ter informatie voor de gemeenteraad is bij het beleidskader gevoegd:

Bijlage 1: Het uitvoeringsplan van het Wmo-beleid in de periode 2011-2014. Hierin is per doel aangegeven welke activiteiten we de komende vier jaar willen ondernemen én welke resultaatindicatoren we gaan meten om het al dan niet behalen van de doelen inzichtelijk te maken. Met andere woorden, het uitvoeringsplan geeft aan hoe het college handen en voeten wil geven aan het Wmo-beleid.

- Het advies van het Wmo-forum op het concept Wmo-beleid 2011-2014.
- De reactie van het college op het advies van het Wmo-forum.

Ter inzage zijn voor de gemeenteraad ook beschikbaar:

- Een totaaloverzicht van alle ondernomen activiteiten en behaalde resultaten per Wmo-domein in de periode 2007 - zomer 2010.
- De belangrijkste uitkomsten van de Wmo-enquête onder instellingen en belangengroepen over de sterke en zwakke punten die zij zien in het Wmo-beleid in Veenendaal.
- De belangrijkste uitkomsten van de Wmo-beleidsconferentie van september 2010 over het toekomstige Wmo-beleid.

Hoofdstuk 1 Wet Maatschappelijke Ondersteuning in Veenendaal

1 Wmo, waar gaat het over?

De Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Per 1 januari 2007 is de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) ingevoerd. De wet wil er voor zorgen dat mensen zelfstandig kunnen wonen en mee kunnen doen in de samenleving, al of niet geholpen door vrienden, familie of bekenden. Waar dat niet kan, is er ondersteuning vanuit de gemeente¹.

De Wmo kent negen prestatievelden. Dit zijn de kaders waarbinnen elke gemeente haar eigen beleid kan maken. Het gaat om:

1. het bevorderen van de sociale samenhang en leefbaarheid in dorpen, wijken en buurten;
2. op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen bij het opgroeien en van ouders met problemen bij het opvoeden;
3. het geven van informatie, advies en cliëntondersteuning;
4. het ondersteunen van mantelzorgers en vrijwilligers;
5. het bevorderen van de deelname aan het maatschappelijke verkeer en van het zelfstandig functioneren van mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en van mensen met een psychosociaal probleem;
6. het verlenen van voorzieningen aan mensen met een beperking of een chronisch psychisch probleem en aan mensen met een psychosociaal probleem ten behoeve van het behoud van hun zelfstandig functioneren of hun deelname aan het maatschappelijke verkeer;
7. het bieden van maatschappelijke opvang, waaronder vrouwenopvang en het aanpakken van huiselijk geweld;
8. het bevorderen van openbare geestelijke gezondheidszorg, met uitzondering van het bieden van psychosociale hulp bij rampen;
9. het bevorderen van verslavingsbeleid.

De Wmo raakt aan andere wettelijke kaders

Waar het gaat om het bieden van zorg aan kwetsbare burgers zijn er raakvlakken tussen de Wmo, de zorgverzekeringswet (Zvw) en de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ). In theorie gaat de Wmo over ondersteuning bij zaken die mensen gewoonlijk zelf doen. De Zvw en AWBZ gaan over medische en verpleegkundige zorg. In de praktijk zijn de Wmo, de Zvw en de AWBZ niet altijd zo scherp afgebakend. Bij (de uitvoering van) het Wmo-beleid moet dan ook altijd in de gaten gehouden worden waar zorg uit de Zvw of AWBZ kan worden gefinancierd.

Waar het gaat om het bevorderen van maatschappelijke participatie speelt naast de Wmo de Wet Participatiebudget een rol. De Wet Participatiebudget bundelt de gemeentelijke middelen voor re-integratie, inburgering en volwasseneneducatie. De Wet Participatiebudget zet maatschappelijke participatie in als middel om te bereiken dat mensen weer aan het werk kunnen. In de Wmo is maatschappelijke participatie een doel op zich². Lokaal is dus afstemming nodig tussen de uitvoering van de Wet Participatiebudget en de Wmo. Met name in de Wmo-domeinen 4 en 5 wordt deze afstemming uitgewerkt.

---

¹ Meer informatie op: www.invoeringwmo.nl, de website van VWS en de VNG over de Wmo.

² Zie ook het rapport 'Maatschappelijke participatie', Movisie, februari 2009.

Naast het Wmo-beleid is een Nota Diversiteitsbeleid opgesteld waarin wordt aangegeven welke specifieke inzet nodig wordt geacht om burgers met verschillende etnische achtergronden gelijk te laten participeren aan de maatschappij. Hierop gaan we in dit beleidskader daarom niet in.

2 Van oud naar nieuw Wmo-beleid in Veenendaal

Het Wmo-beleidskader Veenendaal 2007-2010

In Veenendaal is in februari 2007 het lokale Wmo-beleidskader 2007-2010 'Van de nood een deugd maken' vastgesteld door de gemeenteraad. Hierin is gekozen voor een onderverdeling van de negen Wmo-prestatievelden in zes Wmo-domeinen, vanwege bestaande verbindingen tussen prestatievelden én vanwege de werkbaarheid. De indeling was:

- Domein 1. Samen leven in buurt en wijk;
- Domein 2. Opgroeien;
- Domein 3. Mantelzorg en vrijwilligers;
- Domein 4. Meedoen makkelijker maken;
- Domein 5. Preventie, zorg en opvang;
- Domein 6. Anders te werk.

Verschillende uitgangspunten voor het Wmo-beleid werden destijds benoemd. De belangrijkste zijn:

- Van gelijkheid naar maatwerk;
- Verantwoordelijkheidsgevoel bij alle partijen;
- Startpunt is eigen kracht, zwaartepunt ligt bij de civil society (de samenleving van burgers en maatschappelijke organisaties) en de gemeente zorgt in ieder geval voor het vangnet;
- Anders te werk: een heldere en gepaste rolverdeling tussen civil society en gemeente, creëren van nieuwe vormen van samenwerking, inclusief werken waar mogelijk, preventief werken.

In het beleidskader werden de uitgangspunten voor elk Wmo-domein uitgewerkt in een reisplanner met eind- en tussenstations.

Uitvoering van de Wmo in Veenendaal sinds 2007

Aan de hand van het Wmo-beleidskader 2007-2010 is de afgelopen jaren gestart met de uitvoering van de Wmo in Veenendaal. Via Wmo-jaarplannen zijn de raadscommissie en het Wmo-forum geïnformeerd over de stappen die zijn gezet. Een totaaloverzicht van alle ondernomen activiteiten en behaalde resultaten in de periode 2007-2010 zijn ter inzage beschikbaar.

Wmo-enquête onder maatschappelijke organisaties en belangengroepen

Om te weten te komen hoe de uitvoering van de Wmo in Veenendaal wordt ervaren is begin 2010 een enquête uitgezet onder 200 vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties en belangengroepen in Veenendaal. Van hen hebben 43 personen (22 procent), afkomstig van 40 organisaties, de enquête ingevuld. Zij geven per Wmo-domein aan welke sterke en zwakke punten zij zien in het Wmo-beleid. Hun reacties zijn ter inzage beschikbaar.

Wmo-consultatienota besproken met veld en raadscommissie

Met behulp van een Wmo-consultatienota, de voorloper van dit Wmo-beleidskader, zijn maatschappelijke organisaties én de raadscommissie Maatschappelijke Ontwikkeling geconsulteerd over het voorgenoemde Wmo-beleid. Maatschappelijke organisaties hebben

gereageerd op de consultatienota en deelvragen daarin op de Wmo-beleidsconferentie op 2 september 2010. De belangrijkste uitkomsten van de conferentie zijn ter inzage beschikbaar. De commissie MO heeft op 14 september haar reactie op de consultatienota gegeven. Die reacties zijn verwerkt in dit Wmo-beleidskader. Het gaat dan met name om de volgende verbeterlagen:

- de doelen op elk Wmo-domein zijn minder intern en meer burgergericht geformuleerd, zodat duidelijker is wat burgers van Veenendaal aan het Wmo-beleid hebben;
- het Wmo-beleidskader is ingekort: het aantal doelen per Wmo-domein is gecomprimeerd en de beschrijving van de huidige situatie op elk Wmo-domein is verplaatst naar de bijlagen (ter inzage).
- er is ter informatie voor de gemeenteraad een uitvoeringsplan toegevoegd (bijlage 1) waarin per doel staat aangegeven via welke activiteiten het college de doelen wil behalen en met welke resultaatindicatoren zij het behalen van de doelen inzichtelijk wil maken.

Het Wmo-beleid is voorgelegd aan het Wmo-forum

Een eerste versie van dit Wmo-beleidskader is voor advies voorgelegd aan het Wmo-forum. Hierin zijn de belangengroepen van de Wmo vertegenwoordigd. Zij hebben 15 adviezen gegeven voor verbetering of verduidelijking van het beleid. Op basis van het advies van het forum is het Wmo-beleid aangepast. In de reactie van het college aan het forum is te lezen welke adviespunten op welke wijze zijn overgenomen in het Wmo-beleid.

3 Uitgangspunten Wmo-beleid Veenendaal 2011-2014

Op basis van de interne en externe evaluatie van de uitvoering van de Wmo in Veenendaal, landelijke visieontwikkeling over de Wmo (inclusief het eind september beschikbaar gekomen regeerakkoord) én het coalitieakkoord 2010-2014 van het college zijn de volgende vijf uitgangspunten voor het Wmo-beleid in Veenendaal in de periode 2011-2014 gekozen:

Uitgangspunt 1 Doorgaan waar we zijn gebleven met de Wmo

Zoals het Sociaal Cultureel Planbureau in haar rapport 'Op weg met de Wmo, evaluatie Wmo 2007-2009' schrijft: De Wmo is werk in uitvoering. Nog niet altijd zijn de maatschappelijke effecten van de Wmo op grote schaal te zien. Dit geldt ook voor Veenendaal. In 2007 zijn we begonnen met de uitvoering van de Wmo en sindsdien zijn steeds meer onderdelen van de Wmo beleidsmatig uitgewerkt en in praktijk gebracht. Er is een Wmo-loket geopend, van waaruit individuele ondersteuningsvoorzieningen beschikbaar zijn gekomen³. Er is ondersteuningsaanbod geregeld via Welzijn Veenendaal, het Centrum voor Jeugd en Gezin, Vrijwilligersnetwerk Veenendaal, het maatschappelijk werk, de geestelijke gezondheidszorg en vele andere organisaties. Er zijn overlegvormen opgezet voor afstemming tussen het ondersteuningsaanbod, enzovoort. Deze zaken zijn niet eenmalig neergezet en dan afgerond, maar in ontwikkeling. Ze worden verder geprofessionaliseerd, verdiept en verbreed. Met het nieuwe Wmo-beleidskader 2011-2014 willen we niet een compleet nieuwe Wmo-koers uitzetten, maar verder gaan op de ingeslagen weg. We willen versterken wat goed gaat en verbeteren wat nog niet goed gaat.

Een concrete invulling van dit uitgangspunt is dat we de indeling van het Wmo-beleid in Veenendaal in domeinen (in plaats van prestatievelden) behouden. Reden hiervoor is dat deze indeling werkbaar is gebleken en bekend begint te worden bij de maatschappelijke

---

³ Zie ook Klanttevredenheidsonderzoek Wmo, Companen, 2 september 2010.

instellingen in Veenendaal. De eerste vijf Wmo-domeinen blijven, met enigszins andere accenten bij domein 4 en 5, bestaan. Wmo-domein 6 'Anders te werk' komt niet terug als afzonderlijk domein. Reden is dat de samenwerking die hierin werd nagestreefd niet apart werd opgepakt, maar geïntegreerd in de andere Wmo-domeinen. De domein-indeling is nu :

Domein 1.	Samen leven in buurt en wijk;
Domein 2.	Opgroeien en opvoeden;
Domein 3.	Mantelzorgers en vrijwilligers;
Domein 4.	Bevorderen van zelfredzaamheid van kwetsbare burgers;
Domein 5.	Opvang en zorg aan zeer kwetsbare burgers.

Bij de invulling van de Wmo-domeinen zoeken we aansluiting met de nieuwe gemeentelijke programma's Veiligheid, Economie, Wijkzaken en Jeugd.

Uitgangspunt 2 Uitgaan van de eigen kracht van burgers, met ondersteuning waar nodig

Net als in het eerste Wmo-beleidskader stellen we ook de komende vier jaar de behoefte van de burger centraal bij de uitvoering van de Wmo en nemen we zijn of haar mogelijkheden in plaats van onmogelijkheden als uitgangspunt. Dit sluit aan bij het landelijke streven vanuit het project De Kanteling om de compensatieplicht meer vraaggestuurd vorm te geven⁴. Als burgers ondersteuningsvragen hebben bij hun zelfredzaamheid in en om het huis en/of het meedoen aan de maatschappij kijken we dus eerst en vooral naar wat iemand nog wel kan en naar de ondersteuningsmogelijkheden vanuit zijn eigen netwerk. We streven namelijk als gemeente, zoals ook in het coalitieakkoord is aangegeven, naar betrokkenheid en verantwoordelijkheid van inwoners op en voor elkaar. Hierbij kan het zelfs zo zijn dat een burger die ondersteuning vraagt op het ene vlak, zelf ondersteuning kan bieden aan een medeburger op een ander vlak. De zorgvrager wordt dan tevens zorggever. Maar het college wil ook de kwetsbare mens in de samenleving niet uit het oog verliezen. Dus als iemand ondersteuning nodig heeft, die niet uit het eigen netwerk kan komen, dan bieden we die als gemeente. Een goede uitwerking van dit uitgangspunt vraagt om zorgvuldigheid en het bieden van maatwerk, omdat iedere burger andere mogelijkheden en onmogelijkheden heeft.

Uitgangspunt 3 Gezamenlijk ondersteuningsaanbod waar mogelijk

Aansluitend op uitgangspunt twee streven we ernaar om maatschappelijke ondersteuning vanuit de gemeente waar mogelijk groepsgewijs aan te bieden. Bijvoorbeeld in plaats van het bieden van individuele hulp bij het doen van de boodschappen, inzetten op gezamenlijke begeleiding voor een groep burgers. Of in plaats van het voeren van persoonlijke gesprekken, aansturen op deelname aan een gespreksgroep. Maar ook: bestaande activiteiten toegankelijk maken voor een bredere groep mensen. Op deze wijze stimuleren we ontmoeting tussen mensen en creëren we mogelijkheden voor burgers om elkaar te helpen. Maar hiermee geven we ook uitdrukking aan de wens van het college om voorzieningen meer efficiënt in te zetten. Uitwerking van dit uitgangspunt vraagt zorgvuldigheid: niet voor iedereen is een collectief ondersteuningsaanbod een reële oplossing voor zijn/haar zelfredzaamheids- of participatievraag.

Uitgangspunt 4 Geen extra investeringen, met behoud van kwaliteit

Vanuit het rijk worden de komende jaren minder middelen beschikbaar gesteld. Om welke bezuiniging het voor Veenendaal gaat is nog niet exact bekend. Gezien onze

---

⁴ Meer informatie op www.vng.nl, project De Kanteling.

meerjarenbegroting is het uitgangspunt om het Wmo-beleid in Veenendaal voor 2011-2014 vooralsnog uit te voeren met hetzelfde budget. Voor elk Wmo-domein is in dit Wmo-beleidskader aangegeven welk budget ter beschikking staat.

Waar nieuwe of andere Wmo-activiteiten gewenst zijn zoeken we naar middelen vanuit bestaande Wmo-activiteiten. Met andere woorden: nieuw voor oud beleid.

Wel streven we, conform het coalitieakkoord, naar behoud van het kwaliteitsniveau van het ondersteuningsaanbod. We gaan er vooralsnog vanuit dat een budgetneutrale insteek niet leidt tot een verlaging van het kwaliteitsniveau van het ondersteuningsaanbod vanuit de Wmo. Mocht tussentijds blijken dat het kwaliteitsniveau van de ondersteuning toch in het gedrang komt, dan zullen we dit onder de aandacht brengen van de gemeenteraad. Waar nodig vragen we de gemeenteraad dan om aanvullende middelen voor de Wmo.

Waar door verdere decentralisatie van AWBZ-taken, zoals voorgenomen door het nieuwe kabinet, extra middelen worden overgeheveld naar gemeenten houden we deze beschikbaar voor de dan noodzakelijke voorzieningen.

Uitgangspunt 5 Open en samen

We kunnen de Wmo als gemeente niet alléén vormgeven. Maatschappelijke ondersteuning vraagt ook en vooral veel inzet van burgers, belangengroepen, maatschappelijke instellingen (hieronder verstaan we zorg- en welzijnsinstellingen en vrijwilligersorganisaties, waaronder kerken en moskeeën) en bedrijven. Als gemeente willen we deze partijen meer betrekken bij de uitvoering van de Wmo en hen met elkaar verbinden. Dit past ook bij het streven van het college naar een zorgzame samenleving, waarvoor niet alleen de overheid maar ook burgers en organisaties verantwoordelijk zijn. Ten eerste willen we naar buiten treden met wat we als gemeente doen aan maatschappelijke ondersteuning, zodat burgers en organisaties weten wat ze aan ons hebben en ondersteuningsaanbod weten te vinden. Ten tweede willen we burgers, instellingen en bedrijven blijvend betrekken bij de ontwikkeling en uitvoering van maatschappelijke ondersteuningsactiviteiten. Zodat de Wmo van alle burgers en instellingen in Veenendaal is.

Samenvattend

De vijf uitgangspunten zijn samengevat in de titel van dit Wmo-beleidskader 'Versterken en Verbinden'. We willen *versterken* wat al is geïnitieerd en goed gaat in de ondersteuning van burgers bij hun zelfredzaamheid en dit verbeteren waar nodig. We willen *verbinden* wat verschillende organisaties en burgers in Veenendaal bijdragen aan maatschappelijke ondersteuning om gezamenlijk te komen tot een krachtige en ondersteunende samenleving.

Hoofdstuk 2

Wmo-domein 1 Samen leven in buurt en wijk

1 Inleiding

Dit domein in het kort

Wmo-domein 1 (landelijk Wmo-prestatieveld 1) gaat over het bevorderen van sociale samenhang in wijken. Het is een domein dat alle burgers aangaat. Sociale samenhang is bepalend voor het leefklimaat in wijken en buurten. Goede contacten, betrokkenheid en hulp door buurtbewoners dragen ertoe bij dat mensen prettig wonen in hun wijk en zich er thuis voelen. Voor kwetsbare burgers en is het belangrijk dat zij in hun eigen wijk toegankelijke welzijnsdiensten vinden om hun zelfredzaamheid te vergroten en op deze manier langer zelfstandig te kunnen blijven wonen.

Rol gemeente

De gemeente heeft een regierol bij het bevorderen van sociale samenhang in wijken. Zij zorgt voor afstemming en overleg tussen burgers, woningbouwverenigingen, bedrijven en maatschappelijke instellingen. Ook creëert de gemeente de randvoorwaarden die nodig zijn voor sociale samenhang, zoals algemeen toegankelijke welzijnsvoorzieningen in de wijk in de vorm van sociaal cultureel werk en opbouwwerk.

Afbakening

Wmo-domein 1 heeft met name samenhang met de Wmo-domeinen 3 en 4. Het stimuleren en ondersteunen van vrijwilligerswerk in het algemeen is aandachtspunt van domein 3. Het stimuleren van vrijwillige inzet voor de eigen wijk of buurt wordt opgepakt in domein 1.

In domein 1 streven we naar de participatie van kwetsbare burgers bij het algemeen aanbod van welzijnswerk in de wijk uitgangspunt. Daar waar kwetsbare burgers geen aansluiting vinden bij het algemene aanbod in een wijk, wordt binnen domein 4 gezorgd voor specifieke activiteiten.

Naast dit Wmo-beleid zijn er andere beleidsprogramma's binnen onze gemeente die een bijdrage leveren aan het bevorderen van sociale samenhang in de wijken. Voor de fysieke aspecten van sociale samenhang (inrichting van wijken, openbare gebouwen en woningen, verlichting, openbaar groen, etc) zijn de Structuurvisie⁵, de Woonvisie⁶, het Ontwerp Nieuw Wonen Veenendaal Oost⁷ en het Kader Multifunctionele accommodaties⁸ van belang.

---

5 De Structuurvisie geeft de ruimtelijke en verkeerskundige koers van de gemeenteraad aan. De Structuurvisie onderschrijft een integrale wijk- en gebiedsgerichte aanpak. Daarnaast wordt een fysieke analyse gemaakt van de wijken en een aanzet voor een ruimtelijk kader voor de betreffende wijken.

6 In de woonvisie wordt het woonbeleid van de gemeente als geheel en per wijk uiteengezet. In de visie wordt een link gelegd tussen het fysieke en sociale aspect van wonen.

7 In de nota Ontwerp Nieuw Wonen Veenendaal Oost wordt een kader geschetst voor de verdere ontwikkeling van deze levensloopbestendige wijk. Hier komen alle zaken die voorwaardelijk zijn voor levensloopbestendigheid van een wijk aan bod, zoals onderwijs, cultuur, sport, zorg, welzijn, woningen, openbare ruimte, openbaar vervoer.

8 In het kader Multifunctionele Accommodaties wordt de ontwikkeling van multifunctionele accommodaties als middel gezien om fysieke en sociale aspecten van sociale samenhang en leefbaarheid te verbinden.

Verder biedt het sportbeleid, en met name het sportbuurtwerk daarbinnen, impulsen aan sociale samenhang.

Vanuit het nieuwe gemeentelijke programma Wijkzaken zal uitdrukkelijk integraliteit worden gezocht tussen Wmo-domein 1 en de overige beleidsterreinen op het vlak van sociale samenhang en fysiek ingrijpen in de wijk. Het project "Kijk mijn wijk" in het JES-gebied (Jan Roekplantsoen, Engelenburg-Noord en Schrijverspark) biedt aanknopingspunten voor een integrale wijkaanpak vanuit verschillende beleidsvelden.

In de nota Diversiteitbeleid, die begin 2011 aan de raad wordt voorgelegd, staat welke activiteiten extra nodig zijn om de ontmoeting tussen mensen met verschillende culturele achtergronden en leefstijlen te stimuleren en segregatie tegen te gaan.

2 Wat willen we bereiken

Visie

Alle inwoners van Veenendaal wonen prettig in hun wijk en voelen zich er thuis. Bewoners en maatschappelijke instellingen dragen hier op een eigen manier een steentje aan bij.

Doelen

We streven naar een integrale en specifieke aanpak voor alle wijken van Veenendaal. Het programma wijkzaken zal hiervoor de kaders bieden. Wmo-domein 1 is hierbinnen een belangrijke peiler voor het bevorderen van de sociale samenhang. Voor de komende vier jaar stellen we ons de volgende doelen binnen Wmo-domein 1:

Doel 1 Burgers worden gestimuleerd en, waar nodig, gefaciliteerd om zich in te zetten voor hun wijk

Het eigen gezin, de eigen sociale omgeving, en de eigen wijk zijn de beste plekken om op te groeien tot een zelfredzaam en sociaal volwassen mens, die de regie over het eigen leven voert en een bijdrage levert aan zijn omgeving en de samenleving. We willen de relaties tussen verschillende inwoners van een wijk versterken, hun zorg voor elkaar bevorderen, ontspanning bieden en leerzame activiteiten die de zelfstandigheid én zelfredzaamheid van mensen vergroten. Om dit doel te bereiken zetten we twee belangrijke instrumenten in: sociaal cultureel werk (waaronder jongerenwerk) en opbouwwerk.

Op dit moment wordt er sociaal cultureel werk aangeboden in de drie speerpuntgebieden. Hierdoor zijn er minder activiteiten in de andere wijken en buurten. We willen de komende vier jaar een basisaanbod van sociaal cultureel werk aanbieden in alle wijken, passend bij de behoefte in die wijken. Dit zal betekenen dat de wijze van inzet van sociaal cultureel werk per wijk zal variëren: in sommige wijken op projectbasis en in andere wijken veel intensiever, vanuit buurt- of wijkcentra.

We willen dat het sociaal cultureel werk openstaat voor mensen van jong tot oud, met verschillende sociaal-economische en culturele achtergronden, en ook toegankelijk is voor kwetsbare burgers.

Naast sociaal cultureel werk zetten we opbouwwerk in. Bij opbouwwerk ligt het accent op belangenbehartiging. Opbouwwerk helpt verbindingen te maken tussen bewoners en instellingen door aan bewoners organisatorische adviezen te geven als ze samen actie willen ondernemen. Bijvoorbeeld voor het bevorderen van leefbaarheid, ondersteunen van mantelzorgers in de wijk of tegengaan van armoede. Zo kan de opbouwwerker helpen bij de

opzet van een buurtblad, de communicatie met de gemeente en het organiseren van evenementen. Ook wordt buurtbemiddeling ingezet waar sprake is van conflicten tussen bewoners. De bewoners blijven zelf eindverantwoordelijk. We willen het huidige basisaanbod van opbouwwerk in alle wijken behouden.

Doel 2 Professionele organisaties zetten zich samen in voor het bevorderen van sociale cohesie in de wijken

Het bevorderen van sociale cohesie is niet alleen de exclusieve taak van de gemeente. Ook woningbouwcoöperaties, politie, welzijn- en zorginstellingen, scholen en bedrijven zijn hiervoor verantwoordelijk. In Veenendaal zijn deze organisaties vanuit hun eigen doelstellingen en werkdomein actief bezig. We willen dat deze professionele organisaties, samen met bewonersorganisaties en vrijwilligersorganisaties (inclusief geloofsgemeenschappen en sportverenigingen) meer dan voorheen samenwerken aan het bevorderen van sociale cohesie, een soort netwerk vormen en gezamenlijke visie en probleemdefinities hanteren. De gemeente Veenendaal zal deze netwerkvorming stimuleren, met als doel een gezamenlijk inzet in de wijk.

3 Budget

Onderstaand is aangegeven welk budget de komende vier jaar beschikbaar is voor Wmo-domein 1, conform de meerjarige rekenbegroting.

	2011	2012	2013	2014
Beschikbaar budget domein 1	934.360	943.704	953.141	962.672

Hoofdstuk 3

Wmo-domein 2 Opvoeden en opgroeien

1 Inleiding

Dit domein in het kort

Wmo-domein 2 (landelijk Wmo-prestatieveld 2) richt zich op alle in de gemeente wonende kinderen, jongeren en hun ouders/opvoeders. Het domein heeft betrekking op de preventieve ondersteuning van deze groepen bij opgroeien en opvoeden.

Rol van de gemeente

De Wmo kent de gemeente taken toe op het gebied van preventief jeugdbeleid. De gemeente is verantwoordelijk voor het hebben van een aanbod op de vijf functies van het lokale jeugdbeleid:

- informatie en advies;
- signaleren van problemen;
- toeleiding naar zorg;
- licht pedagogische ondersteuning;
- coördinatie van zorg.

Afbakening

Wmo-domein 2 staat duidelijk in relatie tot Wmo-domein 1. Een groot deel van het sociaal cultureel werk dat vanuit Wmo-domein 1 wordt ingezet is bijvoorbeeld jongerenwerk. Bij het ontplooiën van (nieuwe) activiteiten wordt gekeken hoe de aanpak vanuit het ene domein doorwerkt op het andere.

Dit Wmo-domein heeft ook raakvlakken met Wmo-domein 3. De gemeente ondersteunt het onderwijs namelijk bij het vormgeven van de Maatschappelijke Stages (MaS). De bedoeling van de MaS is jongeren kennis te laten maken met vrijwilligerswerk. Dit wordt binnen domein 3 uitgewerkt.

Andere nota's en beleidsstukken die van invloed zijn op en beïnvloed worden door het beleid van Wmo-domein 2, zijn:

- Startnotitie Jeugdbeleid Veenendaal (2009);
- Lokale Educatieve Agenda;
- Plan van aanpak De Twyn (Centrum voor Jeugd en Gezin);
- Nota lokaal gezondheidsbeleid;
- Nota Diversiteitsbeleid.

Het is belangrijk om hier te vermelden dat Wmo-domein 2 uiteindelijk een apart onderdeel wordt van het nieuwe gemeentelijke programma Jeugd. Het programma Jeugd zal als kapstok dienen voor de diverse beleidsterreinen met betrekking tot jeugd. Naast het thema "Opvoeden en opgroeien" zal er in het programma aandacht zijn voor onderwijs, vrije tijd inclusief sport, welzijnsactiviteiten en jongerenparticipatie.

2 Wat willen we bereiken

Visie

Veenendaal is een gemeente waar kinderen en jongeren gezond en veilig kunnen opgroeien, hun talenten kunnen ontwikkelen en plezier hebben, waar ze hun steentje leren bijdragen aan de maatschappij en goed voorbereid zijn op de toekomst. Ofwel, elk kind/ elke jongere ontwikkelt zich zoveel mogelijk tot een burger die zelfredzaam is en participeert in de samenleving.

In Veenendaal zijn ouders/opvoeders in staat om op een verantwoordelijke wijze de opvoeding van hun kinderen ter hand te nemen. In hun directe omgeving hebben zij mensen die hen ondersteunen bij deze taak. Als de steun uit de directe omgeving niet toereikend is, maken zij gebruik van de beschikbare mogelijkheden voor professionele ondersteuning. Ofwel, elke ouder/opvoeder neemt verantwoordelijkheid voor het opvoeden en opgroeien van zijn kind(eren).

Doelen

Voor de komende vier jaar stellen we de volgende doelen binnen Wmo-domein 2:

Doel 1 Kinderen, jongeren en hun ouders/opvoeders kunnen blijvend gebruik maken van het huidige aanbod aan preventieve opvoedingsondersteuning

Met de komst van De Twyn (Centrum voor Jeugd en Gezin) is er voor kinderen, jongeren en ouders/opvoeders een herkenbare en toegankelijke plaats gekomen waar zij hun vragen over opvoeden en opgroeien kunnen stellen. De afgelopen jaren heeft de gemeente Veenendaal fors geïnvesteerd in een structureel aanbod aan opvoedingsbegeleiding. We vinden het belangrijk dat deze investeringen ertoe leiden dat kinderen en jongeren gezond opgroeien en ouders/opvoeders in staat stellen om hun verantwoordelijkheid voor de opvoeding nemen.

In De Twyn is een uitgebreid aanbod aan begeleidingsmogelijkheden voor kinderen, jongeren en ouders. We vinden het belangrijk dat de aangeboden diensten voldoen aan de vragen en wensen van kinderen, jongeren en ouders/opvoeders. Deze kunnen in de loop van de tijd veranderen. Om die reden stellen wij ons ten doel dat wij erop gericht zijn dat het aanbod aan preventieve opvoedingsondersteuning tegemoet blijft komen aan de vragen en wensen van de doelgroep. Waarnodig vindt aanpassing plaats.

Doel 2 Instellingen werken samen vanuit de gedachte “één kind, één plan”

Met de komst van De Twyn zijn de eerste stappen gezet naar verdergaande samenwerking tussen diverse instellingen. Deze samenwerking loopt van vroegsignalering (door bijv. verenigingen, kerken, kinderopvang of onderwijs) tot het (samen) uitvoeren van een plan van aanpak. Wanneer problemen vroegtijdig herkend en erkend worden, volstaat in veel gevallen lichte ondersteuning. Daar waar de problemen niet eenvoudig zijn, is goede samenwerking van belang. Om die reden is de overlegstructuur op kindniveau gereorganiseerd. Er zijn nu zorgadviesteams in basis- en voortgezet onderwijs. De afspraken met en tussen instellingen over de wijze van samenwerking zijn hernieuwd. Het blijft belangrijk om te volgen of de gemaakte afspraken ook leiden tot het doel: betere samenwerking in het belang van de doelgroep. Dit is het meest tastbaar wanneer de doelgroep tevreden is over deze samenwerking.

Doel 3 Bij opvoed- en opgroeisituaties waar kinderen, jongeren en ouders/opvoeders zelf niet in staat zijn om begeleiding te vragen wordt een outreachende aanpak ingezet

Er zijn gezinnen waar sprake is van meervoudige, complexe problematiek. Denk daarbij aan financiële, verslavings- of relatieproblemen. In bepaalde gevallen kan het zo zijn dat kinderen, jongeren en ouders/opvoeders zelf niet om hulp vragen, omdat ze zich schamen voor hun problemen of deze hun boven het hoofd zijn uitgegroeid. In die gevallen nemen we initiatief in het aanbieden van begeleiding en hulpverlening. Dit vraagt dat het netwerk om een gezin

heen (familie, vereniging, school, etc.) goed op de hoogte is waar zij haar zorgen neer kan leggen. Dit doel heeft dus een sterke relatie met doel 2 *“Instellingen werken samen vanuit de gedachte “één kind, één plan”*.

Doel 4 Jongeren zijn betrokken bij de Veense samenleving en leveren hun bijdrage aan het gemeentelijk jeugdbeleid

Voor wat betreft jongerenparticipatie zetten wij in op het versterken van de betrokkenheid van jongeren bij de Veense samenleving. Met de Maatschappelijke Stages (uitvoering vanuit domein 3) en de Jongerenraad zijn er al twee instrumenten beschikbaar om die betrokkenheid te vergroten. Vanwege continue veranderingen in jeugdcultuur vinden wij het belangrijk ook andere of nieuwe vormen van burgerschapsvorming te initiëren. Een voorbeeld daarvan is het project “Vanaf nu zeggen we U tegen je”, dat wij willen opstarten in Veenendaal. Jongeren die 18 jaar worden ontvangen van de gemeente een uitnodiging voor een klein ‘feestje’, waarop ze ook informatie ontvangen over wat de gemeente Veenendaal hun te bieden heeft en welke verantwoordelijkheden zij zelf hebben. Doel van dit project is de participatie van jongeren in de samenleving en de politiek te bevorderen.

3 Budget

Onderstaand is aangegeven welk budget de komende vier jaar beschikbaar is voor Wmo-domein 2, conform de meerjarige rekenbegroting.

	2011	2012	2013	2014
Beschikbaar budget domein 2	1.922.535	1.939.861	1.957.598	1.976.051

Hoofdstuk 4

Wmo-domein 3 Vrijwilligers en mantelzorgers

1 Inleiding

Dit domein in het kort

Wmo-domein 3 (landelijk Wmo-prestatieveld 4) richt zich op de ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers. Er is een duidelijk onderscheid tussen beiden groepen. Mantelzorgers bieden langdurig zorg aan een hulpbehoevende in hun directe omgeving, waarbij de zorg rechtstreeks voortvloeit uit hun sociale relatie. Mantelzorg is lang niet altijd een bewuste keuze. Vrijwilligers kiezen ervoor om zich onbetaald in te zetten voor anderen of voor een organisatie.

Rol gemeente

Het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) heeft basisfuncties voor ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers opgesteld. Deze zijn onderstaand weergegeven. Het is aan de gemeente om invulling te geven aan deze basisfuncties. De gemeente vervult hierbij met name een regisserende rol. Zij faciliteert uitvoerende organisaties om de daadwerkelijke ondersteuningsrol richting vrijwilligers en mantelzorgers te kunnen waarmaken. En zij legt de verbindingen tussen de Wmo-domeinen.

Basisfuncties voor ondersteuning van vrijwilligers:

1. Vertalen maatschappelijke ontwikkelingen	Nieuwe ontwikkelingen aangrijpen om nieuwe mogelijkheden van vrijwilligerswerk in te zetten.
2. Verbinden en makelen	Verschillende organisaties en personen met elkaar in contact brengen, de contacten onderhouden, en zorgen dat partijen concreet tot zaken komen.
3. Versterken	Bieden van een effectieve ondersteuningsinfrastructuur voor vrijwilligers(werk).
4. Verbreiden	Promoten en waarderen van vrijwilligerswerk.
5. Verankeren	Opgedane kennis en ervaringen vastleggen en borgen, om deze ook te kunnen gebruiken bij evaluaties en bij verbeterlagen.

Basisfuncties voor ondersteuning van mantelzorgers:

1. Visie en beleid	Het hebben van een visie op en beleid voor ondersteuning van mantelzorgers.
2. Informatie	Bieden van informatie aan mantelzorgers, op een wijze die hen weinig tijd en energie kost.
3. Advies en begeleiding	Bieden van advies aan mantelzorgers door iemand die kan meedenken in oplossingen, en hulp bij het doen van een zorgaanvraag.
4. Emotionele steun	Bieden van de mogelijkheid voor een persoonlijk gesprek of lotgenotencontact, om de emoties die het mantelzorgwerk met zich meebrengt te kunnen uiten.
5. Educatie	Bieden van trainingen over met name hoe om te gaan met de fysieke belasting van de zorg.
6. Praktische hulp	Hulp voor de mantelzorger, zoals: hulp in het huishouden, hulp bij de administratie, kinderopvang.

7. Respijtzorg	Mogelijkheid voor tijdelijke overname van de zorg, zodat de mantelzorger even aandacht aan zichzelf kan besteden.
8. Financiële tegemoetkoming	Compensatie voor de extra kosten die mantelzorgers maken.
9. Materiële hulp	Individuele voorzieningen voor de zorgvrager.

Afbakening

Wmo-domein 3 heeft met name raakvlakken met de Wmo-domeinen 1, 2 en 4. We staan hier kort bij stil.

- Het stimuleren van vrijwillige inzet voor de eigen wijk of buurt wordt meegenomen in domein 1.
- Ook jongeren doen vrijwilligerswerk. Zij vragen een andere stimulerings- en ondersteuningsaanpak. Zo blijkt het moeilijk om jongeren te enthousiasmeren voor vrijwilligerswerk. We zorgen dat de acties binnen domein 3 t.b.v. jongeren samenhangen met hetgeen in domein 2 gebeurt.
- Bij kwetsbare burgers leveren vrijwilligers en/of mantelzorgers vaak (delen van) de zorg/hulp. In domein 4 richten we ons met name om de ondersteuning die de kwetsbare hulpvrager nodig heeft. In domein 3 gaat het om de ondersteuning van de vrijwilliger/mantelzorger.

Naast de relatie met de andere Wmo-domeinen heeft dit domein raakvlakken met het beleidskader sport. Daarin staat ook de ondersteuning aan sportverenigingen en hun vrijwilligers als doelstelling benoemd. In dit domein staan alle vrijwilligers centraal en wordt geen onderscheid gemaakt.

2 Wat willen we bereiken

Visie

Er is in Veenendaal een groot aantal vrijwilligers en mantelzorgers actief. Hun belangeloze inzet wordt erkend en gewaardeerd. Deze draagt bij aan een samenleving waarin burgers zich betrokken voelen bij hun omgeving en elkaar.

Overbelasting van vrijwilligers en mantelzorgers wordt zoveel mogelijk voorkomen, doordat zij gebruik kunnen maken van toegankelijke ondersteuning op maat van hun behoefte.

Er is in Veenendaal ook een groot aantal bedrijven dat maatschappelijk betrokken onderneemt en zo bijdraagt aan een sociale samenleving.

Doelen

In 2009 is een notitie Informele Zorg opgesteld met specifiek beleid voor de omgang met mantelzorgers in Veenendaal. De doelen uit deze notitie Informele Zorg⁹ blijven van kracht en zijn tevens geïntegreerd in de doelen van dit Wmo-beleidskader.

Voor de komende jaren stellen we ons de volgende doelen binnen Wmo-domein 3:

---

⁹ In de notitie Informele Zorg 2009-2012 zijn de volgende 6 doelen gesteld:

1: de mantelzorger kennen en erkennen;

2: de mantelzorger praat volwaardig mee;

3: de mantelzorger in balans;

4: samenhang en samenwerking in de ondersteuningsstructuur;

5: samenspel tussen de mantelzorger, zorgvrijwilliger en professionele hulpverlener;

6: vinden en binden van de zorgvrijwilliger.

Doel 1 Vrijwilligers en mantelzorgers kunnen gebruik maken van een toegankelijk en integraal ondersteuningsaanbod dat is afgestemd op hun vraag.

Er is de afgelopen jaren een stevig fundament gelegd voor de ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers in Veenendaal. De respondenten van de Wmo-enquête oordelen hier ook positief over.

We vinden het belangrijk dat het beschikbare ondersteuningsaanbod toegankelijk is voor de diverse groepen vrijwilligers en mantelzorgers. Met name voor mantelzorgers is het vaak nog onduidelijk waar zij voor ondersteuning terecht kunnen. Om de integraliteit van het aanbod te vergroten, zullen we de verdere samenwerking tussen het VNV, Welzijn Veenendaal en lokale vrijwilligersorganisaties versterken. Een goed voorbeeld hiervan is het nieuwe 'Steunpunt Mantelzorg Veenendaal', dat vanaf januari 2011 gezamenlijk wordt ingevuld door het VNV en Welzijn Veenendaal.

Een toegankelijk aanbod betekent ook: meer maatwerk aanbrengen in de ondersteuning, zodat deze aansluit op de diverse doelgroepen en vormen van vrijwillige inzet.

Tevens blijven we stimuleren dat voor werkzoekenden vrijwilligerswerk wordt ingezet als middel voor re-integratie en sociale activering.

Omdat we verwachten dat de druk op mantelzorgers toeneemt ten gevolge van de zogenoemde AWBZ-pakketmaatregelen (het terugdringen van de ondersteunende begeleiding die vanuit de AWBZ wordt geboden aan kwetsbare burgers) zorgen we voor extra ondersteuning voor mantelzorgers in de komende jaren. Hiervoor zijn binnen het budget voor het opvangen van de AWBZ-pakketmaatregelen middelen vrijgemaakt.

Doel 2 Blijvende waardering voor en gerichte promotie van vrijwillige inzet.

Tijdens het jaarlijkse vrijwilligersfeest worden Veenendaalse vrijwilligers in het zonnetje gezet en wordt het nut, belang en plezier van vrijwilligerswerk benadrukt. Ook in andere acties, zoals de dag van de mantelzorger, nieuwsbrieven en artikelen in de krant, komt de waardering en promotie van vrijwillige inzet terug. Toch is er nog winst te behalen op dit gebied. Uit de Wmo-enquête kwam als aanbeveling naar voren om actief in te zetten op het werven van meer vrijwilligers én om hierbij de participatie van verschillende groepen te bevorderen. Er zijn verhoudingsgewijs weinig jongeren en allochtone inwoners actief als vrijwilliger. De huidige ontwikkelingen, waaronder de AWBZ-pakketmaatregelen, leiden bovendien tot een grotere vraag naar zorgvrijwilligers.

We willen daarom in bestaande en nieuwe promotieactiviteiten gericht aandacht besteden aan het bereiken van jongeren, allochtonen en zorgvrijwilligers.

Doel 3 Alle leerlingen in het Voortgezet Onderwijs kunnen de verplichte maatschappelijke stage volgen. De doorstroom naar vrijwilligerswerk door jongeren wordt actief bevorderd.

De maatschappelijke stage is verplicht voor alle leerlingen die vanaf schooljaar 2011/2012 instromen in het Voortgezet Onderwijs. Het is noodzakelijk dat er voldoende stageplekken beschikbaar zijn en dat het aanbod aansluit op de belevingswereld van jongeren. Daarom willen we vrijwilligersorganisaties enthousiasmeren en ondersteunen bij het betrekken en begeleiden van jongeren binnen hun organisatie.

Met het oog op de vergrijzing, vinden we de verjonging van het vrijwilligerswerk een belangrijk aandachtspunt. De maatschappelijke stage biedt een goede ingang om de doorstroom van

jongeren naar vrijwilligerswerk bevorderen en zo de gemiddelde leeftijd binnen vrijwilligersorganisaties te verlagen.

Doel 4 Bedrijven en maatschappelijke organisaties worden gestimuleerd tot Maatschappelijk Betrokken Ondernemen¹⁰.

Rekening houdend met de toenemende druk op vrijwillige inzet, waaronder ook de mantelzorg, willen we het lokale bedrijfsleven als maatschappelijke partner actiever betrekken. De Beursvloer, georganiseerd door VNV, geeft hiertoe al een aanzet. Echter: het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties kunnen elkaar nog meer versterken.

Binnen bestaande middelen willen we zoeken naar mogelijkheden om een netwerk voor Maatschappelijk Betrokken Ondernemen (MBO) te starten. Hiermee willen we een verdere impuls geven aan de betrokkenheid van bedrijven bij hun omgeving. Binnen het netwerk kunnen nieuwe vormen van vrijwillige inzet door bedrijven en hun werknemers worden bedacht en uitgevoerd. Hierbij valt te denken aan werknemersvrijwilligerswerk of het beschikbaar stellen van faciliteiten of goederen door bedrijven. Het netwerk kan het lokale kapitaal aan vrijwillige inzet verrijken en versterken.

3 Budget

Onderstaand is aangegeven welk budget de komende vier jaar beschikbaar is voor Wmo-domein 3, conform de meerjarige rekenbegroting.

	2011	2012	2013	2014
Beschikbaar budget domein 3	537.453	537.272	542.644	548.072

	2011	2012	2013	2014
Geraamd extra budget voor domein 3 voor opvangen AWBZ-maatregelen	60.000	60.600	61.206	61.818

De bedragen zijn exclusief de eenmalig beschikbare impulsmiddelen voor mantelzorg à € 90.000,- die in de komende periode eenmalig kunnen worden uitgegeven.

---

10 Maatschappelijk Betrokken Ondernemen (MBO) laat zich omschrijven als alle activiteiten die door het bedrijfsleven worden ondernomen om de kwaliteit van de (lokale) leefomgeving te verbeteren. MBO draait niet om liefdadigheid, maar gaat uit van een win-win situatie voor bedrijven en mensen en organisaties in hun omgeving.

Hoofdstuk 5

Wmo-domein 4 Bevorderen van zelfredzaamheid van kwetsbare burgers

1 Inleiding

Dit domein in het kort

Wmo-domein 4 (landelijke Wmo-prestatievelden 3, 5 en 6) gaat over de ondersteuning van kwetsbare burgers om zo zelfstandig mogelijk te kunnen leven en maatschappelijk actief te zijn. De kwetsbare burgers waarop domein 4 zich richt zijn chronisch zieken, mensen met een beperking, mensen met psychische/ psychosociale problemen en kwetsbare ouderen^{11, 12}. Ondersteuning wordt geboden in de vorm van voorzieningen en hulpmiddelen via het Wmo-loket. Maar ook in de vorm van mantelzorg, vrijwilligerswerk en welzijnswerk. Naast de ondersteuning vanuit de gemeente kunnen deze burgers zorg ontvangen vanuit de zorgverzekeringswet (Zvw) of de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ).

Rol van de gemeente

Conform artikel 4 van de Wmo is de gemeente verplicht om kwetsbare burgers te compenseren zodat zij zo gewoon mogelijk kunnen meedoen aan de samenleving. Dit zogenaamde compensatiebeginsel houdt in dat de gemeente via voorzieningen, diensten en advies de burger in staat moet stellen om een huishouden te voeren, zich te verplaatsen in en om de woning, zich lokaal te verplaatsen per vervoermiddel, medemensen te ontmoeten en op basis daarvan sociale verbanden aan te gaan. Het is aan gemeenten hoe zij deze compensatie vormgeven. Zo kan een gemeente kiezen tussen individuele en collectieve voorzieningen, of tussen diensten en materiële voorzieningen.

Naast het zelf verstrekken van voorzieningen en het subsidiëren en faciliteren van andere organisaties die ondersteuning bieden heeft de gemeente een regierol met betrekking tot het aanbrengen van samenhang in de informatie-, advies- en ondersteuningsfunctie.

Afbakening

De kwetsbare burger die centraal staat in Wmo-domein 4 komt terug in alle andere Wmo-domeinen. Hieronder staan we kort stil bij de afbakening die we hierbij hanteren:

In Wmo-domein 1 is de participatie van kwetsbare burgers bij het algemeen aanbod van welzijnswerk uitgangspunt. Daar waar kwetsbare burgers geen aansluiting vinden bij het algemene aanbod in een wijk, moeten specifieke activiteiten beschikbaar zijn. Deze specifieke activiteiten zijn onderdeel van domein 4.

Vanzelfsprekend zijn er ook kwetsbare kinderen en jongeren en ouders/opvoeders. De ondersteuning aan hen wordt opgepakt in Wmo-domein 2.

Door de hulp van mantelzorgers en vrijwilligers aan kwetsbare burgers is er een belangrijke relatie met Wmo-domein 3. Ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers wordt opgepakt binnen domein 3. Domein 4 richt zich op de zorgvragers zelf.

---

11 Onderzoek wijst uit (rapport NIZW/ Trimbos 2006) dat circa 20% van de Nederlandse bevolking als 'kwetsbare burger' wordt gekenschetst. Bij ouderen (65-plus) ligt dit percentage op 40%.

12 Veenendaal hanteert in zijn ouderenbeleid geen leeftijdscriterium, omdat een groot aantal ouderen zich zonder overheidsbemoediging prima redt. Speciale aandacht is nodig voor ouderen die kwetsbaar zijn.

In relatie tot de zéér kwetsbare doelgroep van Wmo-domein 5 heeft domein 4 een preventieve rol: een goede ondersteuning van kwetsbare burgers kan erger voorkomen (denk bijvoorbeeld aan vroege signalering en behandeling van depressiviteit). Daar waar de specifieke doelgroep van zeer kwetsbaren extra preventieve activiteiten vraagt, is dit opgenomen in domein 5.

In het beleidskader sport 'Veenendaal in Beweging' 2008-2011 is benoemd welke sportmogelijkheden Veenendaal biedt voor mensen met een beperking. Vanuit dit sportbeleid wordt ook onderzocht op welke wijze er een extra impuls gegeven kan worden aan sporten en bewegen voor mensen met een beperking.

2 Wat willen we bereiken

Visie

Kwetsbare burgers zijn in staat om mee te doen in de maatschappij. Zij doen dit zoveel als mogelijk op eigen kracht. Als zij ondersteuning nodig hebben wordt dit tijdig gesignaleerd en komen zij terecht bij de juiste hulpbieder.

Doel 1 Zorg- en welzijnsdienstverlening van gemeente en samenwerkende organisaties zijn voor de burger op een efficiënte manier bereikbaar, door middel van het doorontwikkelen van het Wmo-loket

Gestreefd wordt naar meer integraliteit, klantvriendelijkheid en efficiency.

- Meer integraliteit betekent dat producten en diensten binnen de gemeente goed op elkaar zijn afgestemd, waardoor de dienstverlening zo doeltreffend mogelijk plaats vindt en de informatievoorziening aan burgers overal volledig en dezelfde is.
- Meer klantvriendelijkheid ontstaat wanneer burgers ter plekke worden geholpen en niet meer worden doorverwezen en steeds opnieuw hun gegevens moeten verstrekken.
- Onder efficiency verstaan we dat de dienstverlening zo wordt ingericht dat deze financieel beheersbaar blijft. Dat betekent dat minder wordt uitgegeven daar waar het kan door meer dan voorheen een beroep te doen op de eigen kracht en mogelijkheden van de burger, door inrichting van efficiëntere werkprocessen samen met de ketenpartners en door een verschuiving van individuele naar meer collectieve voorzieningen.

Hiervoor is versterking nodig van de samenwerking tussen wMO-loket en lokale maatschappelijke instellingen. Een bredere dienstverlening vanuit het loket, inrichting van een netwerk van organisaties rondom het wMO-loket en inzet van digitale informatievoorziening moeten leiden tot snelle en efficiënte inzet van alle beschikbare lokale dienstverlening.

De doorontwikkeling van het Wmo-loket staat in het teken van het landelijke project 'De Kanteling' van VWS en VNG, waarin wordt gestreefd naar een betere invulling van de compensatieplicht door gemeenten. Vanuit een claimgerichte en aanbodsgestuurde praktijk staat De Kanteling een meer vraaggestuurde aanpak voor, waarbij meer maatwerk wordt geleverd. De oplossing op vragen van burgers wordt niet alleen gezocht binnen het bestaande gemeentelijke aanbod, maar preventieve voorzieningen, eigen kracht van burgers, hun sociaal netwerk en algemene voorzieningen spelen een grotere rol. Ontwikkeling van meer collectieve voorzieningen past in deze visie.

Daarnaast staat De Kanteling voor meer regie van gemeenten met betrekking tot het organiseren van integrale netwerken in de Wmo. De doelstelling van deze netwerken is het in kaart brengen van de ondersteuningsbehoefte van burgers in complexe situaties en vervolgens het maken van afspraken over passende oplossingen. Binnen het netwerk

ontstaat een compleet beeld van de situatie en er kan direct worden afgestemd over ieders inzet bij de ondersteuning, waardoor duurzame maatwerkoplossingen tot stand komen.

Doel 2 Verminderen van sociaal isolement en vereenzaming onder ouderen

Uit onderzoek in 2006 bleek 47 procent van de Veenendaalse ouderen (circa 3.830) zich eenzaam te voelen. Dit lag beduidend hoger dan het regionale gemiddelde van 42 procent¹³. Er zijn twee soorten eenzaamheid te onderscheiden: sociale eenzaamheid en emotionele eenzaamheid. In Veenendaal komt sociale eenzaamheid, ofwel het ontbreken van sociale contacten en sociale integratie, het meeste voor. In 2010 is in de nota Ouderenbeleid 'Zilver gaat voor Goud' beschreven hoe we in Veenendaal de sociale integratie van ouderen willen aanpakken. Hiervoor zetten wij diverse activiteiten in, waaronder seniorenvoorlichting aan huis, een wekelijks ouderenspreekuur, recreatieve activiteiten en (vanuit het beleidskader sport) sport voor ouderen. Organisaties worden de komende jaren uitgedaagd om hun aanbod te vernieuwen en te laten aansluiten op de wens van ouderen. Ook partijen die niet door de gemeente worden gesubsidieerd betrekken we hierin. Daarnaast is in 2010 vanuit het Lokaal Gezondheidsbeleid een start gemaakt met het beter signaleren van eenzaamheid van ouderen door het opzetten van een Signaleringsnetwerk Eenzaamheid Ouderen.

Doel 3 Meedoen in de samenleving blijft mogelijk voor mensen met een fysieke, psychische of verstandelijke beperking (die hun AWBZ-begeleiding zijn kwijtgeraakt).

In domein 1 staat het belang aangegeven dat algemene welzijnsvoorzieningen ook voor kwetsbare doelgroepen beschikbaar zijn. Voor specifieke groepen kwetsbare burgers ondernemen we extra activiteiten om meedoen mogelijk te maken. Dit geldt ook voor mensen met een lichte fysieke, psychische of verstandelijke beperking die sinds 2009 geen recht meer hebben op begeleiding vanuit de AWBZ ten gevolge van de zogenoemde AWBZ-pakketmaatregelen. Wanneer zij moeite hebben met participeren in de samenleving en binnen hun eigen netwerk geen hulp kunnen vinden, initiëren we extra ondersteuningsactiviteiten conform het in 2010 vastgestelde Plan van Aanpak Gevolgen AWBZ-maatregelen. Dit gebeurt op vier gebieden: problemen signaleren en doorverwijzen, zelfredzaamheid thuis, sociale ontmoeting (onder meer via aangepast sporten) én ondersteuning van mantelzorgers.

Doel 4 Maatschappelijk werk blijft laagdrempelig beschikbaar voor alle inwoners van Veenendaal

Algemeen Maatschappelijk Werk is in Veenendaal een lokale basisvoorziening en biedt mensen tijdelijk psychosociale hulp in de breedste zin van het woord. Dat wil zeggen dat maatschappelijk werk integraal (in aansluiting met andere voorzieningen) wordt ingezet ten behoeve van mensen met psychosociale problemen. De maatschappelijk werker beoogt met zijn hulpverlening het persoonlijk en sociaal functioneren van personen of de wisselwerking tussen personen en zijn omgeving te verbeteren.

3 Budget

Onderstaand is aangegeven welk budget de komende vier jaar beschikbaar is voor Wmo-domein 4, conform de meerjarige rekenbegroting.

	2011	2012	2013	2014
Budget voor voorzieningen Wmo-loket	7.182.169	7.209.716	7.237.693	7.265.950

¹³ Rapport Senioren in Beeld 2006, GGD Midden Nederland.

Budget voor overig ondersteuningsaanbod (ouderenbeleid, opvangen AWBZ- pakketmaatregelen, maatschappelijk werk)	2.031.852	2.047.869	2.073.599	2.109.139
Totaal beschikbaar budget domein 4	9.214.021	9.257.585	9.311.292	9.375.089

Hoofdstuk 6

Wmo-domein 5 Opvang en zorg aan zeer kwetsbare burgers

1 Inleiding

Dit domein in het kort

Wmo-domein 5 (landelijke Wmo-prestatievelden 7, 8 en 9) richt zich op zeer kwetsbare burgers die hulp nodig hebben, maar hier meestal niet om vragen. Vaak betreft dit mensen die verslaafd zijn, een psychiatrische achtergrond hebben, dak- of thuisloos zijn en/of slachtoffer of pleger van huiselijk geweld. Het is belangrijk deze mensen te ondersteunen door hun de hulp te bieden die zij nodig hebben en preventief te werken zodat probleemsituaties worden voorkomen.

Dit domein omvat de volgende onderdelen:

- De aanpak van huiselijk geweld. Huiselijk geweld is een onzichtbaar probleem: landelijk wordt ingeschat dat slechts tien procent van de slachtoffers van huiselijk geweld zich bij de politie meldt.
- Openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGz). De OGGz¹⁴ richt zich grotendeels op het bereiken en in zorg krijgen van 'zorgwekkende zorgmijders'. In Veenendaal telden we in de OGGz-registratie 2009 318 zorgwekkende zorgmijders. Een onderdeel van de OGGz is ook de collectieve preventieve Geestelijke Gezondheidszorg (GGz). Collectieve preventieve GGz richt zich op alle burgers ter voorkoming van psychische problemen.
- Verslavingszorg. Uit het onderzoek 'Iedereen gezond en wel' van de GGD in 2008 blijkt dat in Veenendaal meer dan 7000 mensen onverantwoord drinken. Daarnaast zijn er jaarlijks ongeveer 150 mensen in behandeling voor hun verslaving.

Deze onderdelen zijn aan elkaar gerelateerd: personen uit de OGGz-doelgroep zijn vaak verslaafd, slachtoffers van huiselijk geweld maken soms gebruik van psychische zorg, enzovoort.

Rol gemeente

Binnen Wmo-domein 5 wordt een groot aantal zaken in regionaal verband opgepakt.

Gemeente Veenendaal valt onder centrumgemeente Amersfoort voor de maatschappelijke opvang van dak- en thuislozen en onderdelen van het OGGz- en verslavingszorgbeleid. Centrumgemeente Amersfoort ontvangt daarom rijksmiddelen voor mensen uit Veenendaal. De gemeente Veenendaal zorgt voor overleg met Amersfoort over de inzet van deze middelen.

De gemeente werkt samen met andere gemeenten binnen het district Heuvelrug en de Valleiregio voor afstemming van beleid op het gebied van, respectievelijk, huiselijk geweld en de maatschappelijke opvang en OGGz.

Lokaal vervult de gemeente een regierol op Wmo-domein 5: zij maakt beleid, brengt uitvoeringsorganisaties bij elkaar en stimuleert hen samen te werken.

Afbakening

---

¹⁴ Onder de OGGz-doelgroep verstaan we sociaal kwetsbare mensen die kampen met meervoudige problemen, waaronder meestal psychische en/of verslavingsproblemen, die onvoldoende zelfredzaam zijn en meestal niet duidelijk om hulp vragen.

Wmo-domein 5 heeft een relatie met domein 1, omdat zeer kwetsbare burgers ook in wijken wonen en mogelijk willen deelnemen aan het sociale leven. In domein 1 wordt geregeld dat algemene voorzieningen in de wijk open staan voor kwetsbare burgers. De extra investeringen die nodig zijn voor integratie van zeer kwetsbare burgers in de wijk pakken we op in domein 5.

Daarnaast is er een duidelijke verbinding met domein 4 als het gaat om het bieden van preventieve ondersteuning aan kwetsbare burgers (zoals het signaleren van eenzaamheid) waarmee ergere problemen worden voorkomen. Wanneer een kwetsbare burger een zeer kwetsbare burger wordt is niet vast omschreven. Omdat we de vraag van de burger centraal stellen is dit niet nodig.

2 Wat willen we bereiken

Visie

Zo min mogelijk mensen zijn verslaafd, dak- of thuisloos, slachtoffer van huiselijk geweld of lijden onder hun psychische problemen. Mensen die wel met deze problemen kampen (zeer kwetsbaren) leven zo zelfstandig mogelijk en doen mee in het sociale leven.

Beoogde doelen

Reeds in 2008 is het OGGz-beleidskader 2009-2011 vastgesteld, als leidraad voor beslissingen over de uit te voeren activiteiten voor de OGGz-doelgroep in Veenendaal. De doelen in dat beleidskader zijn verwerkt in de onderstaande doelen die we ons stellen voor de komende vier jaar binnen Wmo-domein 5:

Doel 1 Slachtoffers en plegers van huiselijk geweld ontvangen eerder de zorg die nodig is om het huiselijk geweld te stoppen.

Om huiselijk geweld te stoppen moet hulp worden geboden aan plegers en slachtoffers. Vaak spelen meerdere zaken die moeten worden aangepakt, zoals een alcohol-of drugsverslaving of negatief zelfbeeld. In de regio is daarom een ketenaanpak huiselijk geweld opgezet waarbij integrale zorg wordt aangeboden. Ook is in Veenendaal de Wet tijdelijk huisverbod van kracht. Bij grote dreiging van huiselijk geweld kan de pleger voor tien dagen uit huis worden geplaatst. Gedurende deze periode wordt hulpverlening aan zowel pleger als slachtoffer gestart.

Daarnaast willen we inzetten op het zo vroeg mogelijk signaleren van huiselijk geweld. Door voorlichtingscampagnes worden mensen geattendeerd op het bestaan van huiselijk geweld, en weten zij wat zij kunnen doen bij huiselijk geweld.

Doel 2 OGGz-cliënten en verslaafden worden sneller bereikt.

OGGz-cliënten en verslaafden vragen vaak niet om hulp, terwijl zij deze wel nodig hebben. De gemeente Veenendaal subsidieert daarom instellingen voor het bieden van bemoeizorg. Bemoeizorg is het contact zoeken met mensen die hulp nodig hebben, maar hier niet om vragen, om zodoende hun vertrouwen te winnen en hen toe te leiden naar passende zorg. In 2010 hebben we extra middelen voor bemoeizorg beschikbaar gesteld om een wachtlijst weg te werken. De komende jaren willen we zoeken naar mogelijkheden om zorgwekkende zorgmijders altijd snel te kunnen helpen als zij hulp nodig hebben.

Doel 3 OGGz-cliënten en verslaafden krijgen de ondersteuning die nodig is om zo zelfstandig mogelijk te leven en deel te nemen aan het maatschappelijke leven.

OGGz-cliënten zijn vaak geïsoleerd en niet in staat zichzelf te redden. Zij krijgen op het gebied van wonen, dagbesteding, zorg en schuldhulpverlening hulp aangeboden. Om passende zorg te kunnen bieden, werken gemeente, politie, woningbouwverenigingen en zorginstellingen samen in het Sociaal Vangnet Veenendaal. Een manier om het sociaal isolement te doorbreken is het project 'wijk en psychiatrie'. Het doel van dit project is het bevorderen van maatschappelijke aansluiting van mensen met psychische problemen.

Doel 4 Meer jongeren worden bereikt met collectieve preventieve GGz-activiteiten.

Momenteel zijn de collectieve preventieve GGz-activiteiten gericht op het voorkomen van psychische problemen bij zowel ouderen als jongeren. We kiezen ervoor om de beschikbare middelen meer in te zetten voor de doelgroep jongeren, in afstemming met het beschikbare ondersteuningsaanbod vanuit Wmo-domein 2. Hiermee willen we bereiken dat minder jongeren psychische problemen krijgen. Vanuit de nota ouderenbeleid en de nota Lokaal Gezondheidsbeleid wordt geïnvesteerd in preventie van psychische problemen bij ouderen.

Doel 5 Meer jongeren worden bereikt met verslavingsvoorlichting.

We vinden het van belang om jongeren voor te lichten over drank- en drugsgebruik, zodat zij minder risico lopen op latere leeftijd verslaafd te raken. Uit onderzoek blijkt dat van de Veenendaalse jongeren tussen de 12 en 18 jaar in een periode van één maand 27% aan binge-drinken heeft gedaan, 13% dronken is geweest en 3% harddrugs heeft gebruikt. Deze cijfers wijken niet af van regionale cijfers, maar zijn daarom niet minder problematisch. Er wordt momenteel voorlichting op scholen voor basis- en voortgezet onderwijs gegeven. We willen deze voorlichtingsactiviteiten behouden en het bereik van jongeren en hun ouders/opvoeders met deze activiteiten vergroten.

In het lokale gezondheidsbeleid kan gekozen worden voor extra aandacht voor verslavingspreventie. In de huidige nota Lokaal Gezondheidsbeleid 2009-2012 is verslavingspreventie door de gemeenteraad niet tot speerpunt gekozen, waardoor geen incidentele middelen zijn vrijgekomen voor verslavingspreventie. In het coalitieakkoord 2011-2014 is de wens opgenomen om in de nieuwe nota lokaal gezondheidbeleid de verslavingszorg wel tot speerpunt te benoemen. We kunnen dan ook inzetten op het voorkomen van nieuwe of andere vormen van verslaving, zoals gamen bij jongeren en medicijnverslaving bij ouderen.

3 Budget

Onderstaand is aangegeven welk budget de komende vier jaar beschikbaar is voor Wmo-domein 5, conform de meerjarige rekenbegroting.

	2011	2012	2013	2014
Beschikbaar budget domein 5	555.051	560.601	565.267	572.375

Deze bedragen zijn exclusief de subsidie die Veenendaal van centrumgemeente Amersfoort ontvangt voor maatschappelijke opvang en OGGz in Veenendaal. Deze subsidie bedraagt doorgaans ongeveer € 150.000,- per jaar.

Hoofdstuk 7 Randvoorwaarden

1 Voortgangsbewaking en effectmeting van het Wmo-beleid

Voortgangsbewaking

In het Uitvoeringsplan Wmo-beleid (bijlage 1) is per gesteld doel aangegeven welke activiteiten we willen ondernemen om dat doel te bereiken. Elk kalenderjaar bepalen we de stand van zaken van de beoogde activiteiten én de hierop behaalde resultaten. Dit beschrijven we in een Wmo-volgdokument. Als uit het jaarlijkse volgdokument blijkt dat een activiteit niet tijdig of niet goed uitgevoerd kan worden, dan zorgen we voor bijsturing of zoeken we naar alternatieve activiteiten om het beoogde doel alsnog te bereiken.

De Wmo-volgdokumenten bieden we ter informatie aan de commissie Maatschappelijke Ontwikkeling (MO) van de gemeenteraad én aan het Wmo-forum aan.

Effectmeting

Graag willen we inzichtelijk maken welke effecten met het Veenendaalse Wmo-beleid 2011-2014 worden bereikt. We zijn van mening dat de effecten van het beleid op de gestelde doelen rondom zelfredzaamheid en meedoen van burgers niet volledig in cijfers en woorden zijn uit te drukken. Wel denken we via resultaatindicatoren een indruk te kunnen krijgen van de effecten van het beleid. We hanteren hiervoor de volgende werkwijze:

Begin 2011 maken we een nulmeting. Hierin geven we voor alle gestelde doelen aan wat de stand van zaken is. Dit doen we door de in het Uitvoeringsplan (bijlage 1) benoemde resultaatindicatoren te 'meten'.

In 2014 maken we een eindevaluatie, waarin we opnieuw de stand van zaken bepalen van alle gestelde doelen. Dit doen we door opnieuw de benoemde resultaatindicatoren te meten.

Voor de nulmeting en de eindevaluatie van het Wmo-beleid maken we zoveel mogelijk gebruik van reeds beschikbare gegevens. Dit zijn prestatiegegevens en klanttevredenheidsmetingen van organisaties die onderdelen van de Wmo uitvoeren, bestaande onderzoeken door derden (bijvoorbeeld de periodieke onderzoeken door de GGD) en de door VWS verplicht gestelde jaarlijkse klanttevredenheidsonderzoeken Wmo. Gewenste aanvullende metingen voeren we alleen uit als hiervoor geen extra budget nodig is (bijvoorbeeld door aanvullende gegevens te vragen van organisaties die onderdelen van de Wmo uitvoeren) of als we hiervoor kunnen aanhaken bij de voorgenomen metingen binnen de gemeentelijke programma's Wijkzaken, Jeugd, Economie of Veiligheid. Binnen het Wmo-budget zijn namelijk geen middelen voor extra effectmetingen beschikbaar.

2 Financiën

Eén van de uitgangspunten van het Wmo-beleid is dat we geen extra investeringen doen in de Wmo (zie hoofdstuk 1). Reden is het voornemen van de rijksoverheid om de komende jaren minder middelen beschikbaar te stellen aan het gemeentefonds. Bij het opstellen van dit Wmo-beleidskader kunnen we niet voorzien of en hoeveel bezuinigingen op de Wmo nodig zijn in Veenendaal in de periode 2011-2014. We gaan daarom vooralsnog uit van de eind 2010 beschikbare meerjarenbegroting.

In elk domein hoofdstuk is aangegeven welk budget momenteel in de meerjarenbegroting op dat Wmo-domein beschikbaar is. Per jaar bekijken we of, afhankelijk van de financiële ontwikkelingen, bijstelling van het beschikbare budget per Wmo-domein nodig is. Dit wordt jaarlijks aangegeven in de kadernota en programmabegroting.

De uitgaven op elk Wmo-domein willen we monitoren via de reguliere planning- en control-instrumenten. In de bestuursrapportages willen we aangeven of er al dan niet afwijkingen zijn op de besteding van de beschikbare budgetten per Wmo-domein. In de reguliere jaarafsluitingen nemen we de totale uitgaven per Wmo-domein op. Voor deze wijze van monitoring zijn enkele aanpassingen nodig in de opzet van de planning- en control-instrumenten. Totdat die aanpassingen zijn gerealiseerd zullen de uitgaven op elk Wmo-domein worden toegevoegd aan de Wmo-volgdocumenten.

3 Betrekken van burgers en organisaties bij het Wmo-beleid

Communicatie over het Wmo-beleid

Om burgers en organisaties meer te betrekken bij de ontwikkeling en uitvoering van het Wmo-beleid moeten zij het gemeentelijk Wmo-beleid en hun mogelijke rol hierin kennen. We brengen hen hiervan op de hoogte via: de website van de gemeente, de Veenendaalse krant, een speciale folder, de jaarlijkse Wmo-beleidsconferentie voor instellingen en belangengroepen. We streven naar toegankelijke communicatie voor alle burgers (met en zonder beperking, autochtoon en allochtoon, zie ook de nota Diversiteitsbeleid). We vragen organisaties die Wmo-activiteiten uitvoeren om het gemeentelogo te voeren in hun communicatievormen. We zorgen

Het betrekken van burgers bij de uitvoering van de Wmo doen we zoveel mogelijk binnen de Wmo-domeinen. We vragen de burgers om wie het gaat om mee te denken en aan de uitvoering bij te dragen. Organisaties die bijdragen aan de uitvoering van de Wmo brengen we via jaarlijkse Wmo-beleidsopdrachten op de hoogte van de doelen die we als gemeente willen bereiken. Daarnaast vragen we hen op de jaarlijkse Wmo-beleidsconferentie om mee te denken over de inkleuring van het Wmo-beleid.

Meedenkend Wmo-forum

Voor het meedenken over het Wmo-beleid benutten we ook de vertegenwoordiging van cliëntgroepen in het Wmo-forum. Zo is ook het Wmo-beleidskader 2011-2014 tot stand gekomen met advisering door het Wmo-forum.

In het Wmo-forum zijn de meeste doelgroepen van het Wmo-beleid vertegenwoordigd, via de volgende organisaties: Algemene Nederlandse Gehandicapten Organisatie, Cliëntenraad Werk en Inkomen, Nederlandse Patiëntenvereniging, Cliëntenraad Vitras/CMD, Servicepunt GGz, Diaconaal Platform, Senioren Platform, Maveens (Stichting MantelzorgPlatform Veenendaal), Chronisch Zieken, Adviesraad gemeentelijk diversiteitsbeleid, Annour, Veense Jongerenraad, Ouderverenigingen Op weg met de ander en Helpende Handen en de Veenendaalse Vrouwenraad. Waar mogelijk streven we naar een bredere vertegenwoordiging van verstandelijk beperkten en GGz-cliënten in het forum.

We houden het Wmo-forum op de hoogte van de uitvoering van het Wmo-beleid. Hiertoe ontvangen zij alle voortgangsdocumenten die aan de commissie MO van de gemeenteraad worden aangeboden.